

Om en kabelskarvare någon gång låter undslippa sig ett "sabla kablar", så må det väl vara förlåtet, eller hur?

Till alla militära objekt finns det telekablar, som kan variera från den enklaste plastmantiade kabeln för några få förbindelser till de mest komplicerade tubkablar, så som koax-kablar, för överföring av bild, data, mångkanaltelefoni m.m. Det kapital, som bildligt talat lagts ned i marken på detta sätt under årens lopp låter sig knappast överblickas men FMV-F:ELT, som ansvarar för planering, projektering och anskaffning, köper årligen kablar för åtskilliga miljoner kronor. Det är självklart att den här materielen måste underhållas, både för att vidmakthålla och för att säkerställa den operativa driften. Detta underhåll uppgår även det varje år till stora belopp.

Inledningsvis nämndes att det rör sig om stora belopp och det är ett känt faktum att de stora teleförvaltningarna runt om i världen driver ett intensivt arbete med att öka kabelnätets stryktålighet mot skador och minska underhållskostnaderna. Man lägger ner stora pengar på övervakningsutrustningar och tryckskydd. Man satsar också på detta med kabelvisning, vilket innebär att både märka ut kablar i terrängen och anvisa plats vid t.ex. grävningsarbeten. Inom parentes kan nämnas att F:UHD snart ämnar ta upp frågan om kabelvisning av militära kablar. Vissa detaljfrågor återstår emellertid innan ett beslut kan fattas.

KABLAR för miljoner måste SKYDDAS

Det är ju här de stora kostnaderna ligger, att avhjälpa kabelfel orsakade av yttre påverkan och att laga kablar efter åskväder och fuktinträngning. För det sistnämnda hjälper förstås ingen kabelvisning.

Sättet att lägga upp underhållet kan variera, men F:UHD har fastställt ett underhållssystem baserat på inspektioner och kontrollmätningar samt resurser för felavhjälpning. Inspektioner och mätningar får sedan ge anvisning om vilka insatser som måste göras och hur eventuella fel skall avhjälpas. Fuktskador t.ex. sprider sig snabbt och kan snart förstöra flera tiotals meter, vilket alltså motiverar en snabb åtgärd. Ett problem är dock att många av våra objekt är obemannade och här förekommer bara ett par kontroller och en förbindelsemätning per år.

Det är egentligen inte tillfredsställande med enbart detta. Här skulle det vara på sin plats med någon form av isolationsövervakning i stil med den televerket har, men någon sådan finns för närvarande inte inom FMV-F kabelnät. F:UHD avser dock att åter ta upp denna fråga med sakbyrån. Det gäller då tills vidare att dokumentera mätresultaten för närmare studium. Har isolationsmotståndet försämrats och i så fall var? Kan man misstänka åska eller är det något kabelskåp som har någon otät anslutning?

Med tryckskydd på kablarna kan man däremot få ett gott skydd, i synnerhet mot inträngande fukt. Genom att det finns ventiler för mätning på olika ställen längs kabelsträckan kan man se om trycket har

Forts sid 34 ♦

Kabelskarvare; talar dom sanning?

Vem et ad

Djupfryst

När Kung Bore någon gång sänker temperaturen inomhus under det normala och vi tycker det är ruggigt kan det vara på sin plats att skänka en medlidsam tanke åt en skrivande kollega från en gången tid. Om dennes arbetsmiljö kan man dra vissa slutsatser av nedanstående utdrag ur 1742 års dombok för Västerbottens län, Lyckseletinget:

”Den 11 och 12 jan. var så stark Kiöld, att ingen Penna kunde föras, medelst thet att Blecket icke hölt sig ofrysit”.

Konstaterandet avsåg tingslokalen. Tinget fick uppskjutas nämnda dagar.

♦ Kablar... forts

sjunkit och man kan också beräkna var en eventuell läcka är. Resurserna för kabelunderhåll är koncentrerade till televerkstad (TSB) som har tilldelats både verktyg, mätinstrument och andra hjälpmedel för att klara de flesta arbeten.

Det ställs stora krav på kabelreparatörerna. Det krävs både kunskaper och erfarenhet för att kunna konstatera och lokalisera felet och att åtgärda dem.

Vad beträffar kunskaper är det inga problem. Där har FFS F14 sedan några år tillbaka utbildat ett antal kabelskavare och här får poängteras att instruktörerna har utfört ett fint arbete med att lära ut alla varianter av kabelskavning.

Men det behövs erfarenhet och mycket övning för att få den rätta färdigheten, inte minst vad det gäller fellokalisering. Därför är det viktigt att ge kabelgrupperna varje chans till övning.

När det är fråga om fellokalisering har förband och anläggningar tillförts mätutrustning för att kunna utföra vissa kontroller och fellokaliseringar men framför allt har televerkstäderna utrustats med verkligt förnämliga hjälpmedel. Här avses, förutom normala mätbryggor och isolationsmätare, precisionsmanometrar m m, de ekometrar som kommit under 1972.

Det här är en S 17-maskin. Kring denna apparat uppställer sig emellertid en hel del frågor, som några historiskt intresserade flygentusiaster gärna skulle vilja ha svar på. Måne någon eller några från läsekretsen kan hjälpa till?

Man frågar sålunda: Är måne vovven på motorlåpan inkopierad på bilden i efterhand eller fanns den på maskinen och vid vilket förband? Vilken färg var det på hunden? Vilket år? Fanns nationalitetsbeteckning även på vingens översida? Var siffrorna 17 i vitt eller gult? Har någon en större bild av maskinen? Kan någon uppge flygplannumret och är det över huvud taget en S17?

Många frågor men kanske någon minnesgod vet. Östergötlands Flyghistoriska Sällskap tackar på förhand för alla upplysningar.

Ekometrar är egentligen värda ett eget kapitel, men i korthet är det så, att de arbetar enligt reflexprincipen (ett slags radar alltså) och man kan se ett felställe på en indikatorskärm som en ”blipp”. Varje förändring i dielektrikum ger en ”blipp”. Det är bara att läsa avstånd till felställe i mikrosekunder, dividera med våghastigheten för den aktuella kabeln och sätta spaden i marken. Näja, det är nog inte så enkelt, det krävs massor av övning och det får man bara genom att arbeta med problemen.

Föreskriftsmässigt täcks det här upp av dels de underhållsföreskrifter som kommit fram under senaste året dels av den fördelnings-TO (857-10) som reglerar underhållsinsatsen. Det är en av de få tekniska order inom sambandssidan som inte berörs av förlängning av gångtider etc. Kabelfel måste åtgärdas med största skyndsamhet.

Beträffande föreskrifter för skavning, boxning m m avser F:UHD fastställa vissa leverantörsföreskrifter, i första hand från LME.

Ett avsnitt, som väntar på sin lösning är frågan om reservkabel och de omtalade kabelbankerna. Detta avser vi återkomma till en annan gång.

S Möller, F:UHD